

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

Capvt Tertivm. De Causa finali & motiva Coadjutoriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

CAPUT TERTIUM.

De Cauſa finali & motiua Coadjutoria, ſive quando, & ob
quas cauſas concedenda.

Quæſtio 335. An, & qualiter conſeſſio Coadjutoriarum requirat cauſam.

R Eſpondeo: Cauſam requiri juſtam ad hoc, ut licet concedatur Coadjutoria tam temporalis quàm perpetua, perſpicuum eſt ex principio illo generali, quod actus omnis honeſtus requirat motiuium juſtum. Unde dum non niſi ob ambitionem & importunitatem impetran- tum concederentur, minimè licita & honeſta foret illa conſeſſio, qualiter à Papa concedi illas, præſumendum non eſt. Sed & ad valorem earum requiri cauſas à Tridentino approbatas, mani- feſtum eſt ex ejuſdem Concilii decreto ſeſſ. 25. c. 7. adeoque ſine illis à parte rei exiſtentibus à Papa fraudulentiſſis narratiuis circumuento ſubrepti- tione obtentas eſſe nullas & invalidas; quidquid ſit de eo, num conſeſſa à Papa ſciente cauſas obten- tas non ſufficere, ſunt validæ ob plenitudinem po- teſtatis, quam iſ habet in beneficialibus.

Quæſtio 336. Quæ ſit cauſa finalis legitime, & de jure concedendarum Coadjutoriarum temporalium?

R Eſpond. Non eſt alia quàm favor eccleſia- rum parochialium, vel earum, quarum Re- ctoribus incumbit cura, juridiſtictio vel adminiſtra- tio, uti & fidelium iſtis ſubditorum, nec non ip- ſius coadjuvandi, ne nimirum aſſiſto adderetur aſſiſtio, dum iſ ob ſenium inſtitutamve reddi- tus inſufficiens & inidoneus amoveretur, ſubro- gato illi Rectore alio. Remouch. c. 9. n. 2. prout hæc patent ex toto titulo de Cleric. agror.

Quæſtio 337. Quæ ſit cauſa finalis legiti- ma Coadjutoriarum cum futura ſucceſ- ſione?

1. R Eſpondeo primò: Cauſam principaliter moventem ad earum conſeſſionem ex- preſſis verbis indicari & conſtitui à Tridentino *loc. cit.* nempe urgentem neceſſitatem, aut evi- dentem utilitatem eccleſiarum. Paris. de reſign. l. 7. q. 20. n. 5. Gonz. gl. 5. §. 9. n. 82. Remouch. c. 9. Pignatell. tom. 4. conſultat. 137. n. 1. Ventrigl. *loc. cit.* ubi etiam, quod licet *loc. cit.* Tridentinum loquatur de Coadjutoribus dandis Prælatiſ, id ta- men etiam procedat in Coadjutore dando Re- ctori curato, prout teſtantur DD. communiter, qui in hiſ cauſis Coadjutoria indiſtinctè loquuntur de Epifcopo, & Rectore.

2. Reſpondeo ſecondò: quia tamen hæc Coadjutoria includit quoque gratiam futura ſucceſſionis, pars quoque cauſa finalis eſt favor ipſius Coadjutoris, non tamen alio modo quàm ſecundario in ordine ad aſſeſſionem finis prin- cipalis. Dum enim aliàs raro inveniuntur perſo- næ habiles, & qualitatibus requiſitis inſtructæ,

quæ vellent hoc onus coadjuvandi gratis ſuſcipe- re (maximè ubi nullum Coadjutori actu ſubeunti adminiſtrationis onera datur ſtipendium) & qui- dem cum juſto timore, ne poſt obitum Coadjuti impenſosque ſuos labores pro utilitate & neceſ- ſitate Eccleſiæ inidoneis ſeu minùs dignis autho- ritate eorum, quibus jus collationis vel alterius diſpoſitionis competeret, promovendis cedere cogereatur, Concilium ad faciùs obvian- dum neceſſitati Eccleſiæ cenſerit non denegandam gra- tiam futura ſucceſſionis per modum acceſſionis in compenſam laborum; dum multa concedi ſo- lent per modum acceſſionis reſpectu principalis, quæ ſeorſum denegarentur. Ad hæc nil æquius ſit, quàm ut ille, ut ſupra dictum ex Lotter. qui ex diſpoſitione, maximè pontificia, inventus eſt ap- prus, onùsque Prælati ſupplevit, etiam poſt il- lius obitum cæteris præferat, etiam æquè aut magis idoneis. Remouch. c. 9. n. 5 & ſeq. Quin & dari hæc Coadjutorias (intellige ſecundariò) propter bene merita antecedentia Coadjutoris, ſatis indicat Fago, in c. nulla. de conſeſſ. præb. n. 61. & 62. ubi: Coadjutoria, quæ de jure datur (hoc eſt temporalis) non datur propter bene merita aut in fa- vorem perſona, cui conceditur, ſed ob Eccleſiæ neceſſita- tem; hodierna autem Coadjutoria (id eſt, quæ eſt cum ſucceſſione) datur ex gratia & in favorem Coadjuto- ris & Coadjuti. Dum verò ſubdit, Coadjutorias hæc perpetuas duas continere gratias æquè prin- cipales, unam in favorem Coadjutoris, alteram in favorem Coadjuti (utpote qui, eſt inidoneus, ſuz tamen relinquitur prælatura) non loquitur com- paratè ad eccleſiam, reſpectu cujus favor iſte Co- adjutoris & Coadjuti habet ſe, ut quid minùs principaliter intentum. Tradit nihilominus Tuſch. lit. c. conſuſ. 403. n. 5. & 6. dari etiam cum futura ſucceſſione principaliter hiſce expreſſis: Datur Coadjutoria cum futura ſucceſſione, & eſt ratio; quia futura ſucceſſio ſola directa non debet dari, ſed bene datur acceſſoriè & in conſequentiam; imò etiam datur cum futura ſucceſſione principaliter. Citat pro hoc Put. de iſ. 226. in fine. l. 3. Porro hic notandum cum eodem Tuſch. d. n. 7. quod ſi ſucceſſio futura venit acceſſoriè (uti verba cum futura ſucceſſione important diſpoſitionem acceſſoriam) ea locum non habeat, niſi Coadjutoria habuerit ſuum effe- ctum; cum acceſſorium eſſe nequeat ſine prin- cipali. c. Acceſſorium. de Regul. Juris.

Quæſtio 338. In quo conſiſtat neceſſitas illa & utilitas Eccleſiæ, principaliter movens ad concedendas præcipuè Coadjutorias per- petuas?

R Eſpond. Reſpectu Coadjutoriarum tempo- raliu de jure concedi ſolitarum attenditur unicè neceſſitas & utilitas procedens ex impedi- mento, ſenio aut infirmitate Coadjuti. Remouch. *loc. cit.* c. 9. num. 10. Et reducuntur cauſæ omnes ad

impotentiam vel negligentiam Coadjuti non vultis vel non volentis deservire beneficio ejusve, oneri plenè satisfacere, Castropal. *tract. 13. d. 1. p. 9. n. 4.* Respectu vero Coadjutoriarum perpetuarum consideratur necessitas & utilitas illa aliunde quoque resultans, sive attenditur, & sufficit generaliter quæcunque necessitas aut utilitas, etiam ad extra ex facto prætergo vel futuro procedens. Remouch. *loc. cit.* loquitur enim Tridentinum non taxativè aut determinatè, sed generaliter omnino de necessitate & utilitate quacumque ex quocunq; facto in damnù vel favorem Ecclesiæ resultante; adeoq; ut ait Remouch. pinguis & luculentius in favore Coadjutoriarum cù futura successione disposuit Tridentinum quam jura vetera respectu temporalium. Porro inter has dictam necessitatem & utilitatem invehentes causas considerabiles potissimum sunt, prout à Remouch. *n. 11.* enumerantur, divisiones, alienationes, contentiones, bella intestina, quæ frequenter oriri solent, sede aliqua, potissimum episcopali (dum ei regiminis quoque politici suprema & principalis adjuncta auctoritas) vacante, pendenteque termino ad eligendum dato inter competitorum ambitiosos, unde non rarè Ecclesiæ ruina, statumque politici subditorumque excidium: quibus malis & periculis per dationem Coadjutoris juxta præscriptam à Tridentino formam securè occurratur. Si quidem eveniente morte Coadjuti tacitè ex facta sedis dispositione ipso jure & facto sine ulteriore strepitu aut discrimine, metu vel scandalo ipsa Præstura veluti continuatur in Coadjutorem, dum ei hoc ipso nascitur jus in re absque eo, quodd alio titulo aut canonizatione gratiæ aliòve quovis adminiculo egeat, quam actu executivo, capiendo nimirum possessionem naturalem salvo juramento &c. Remouch. *n. 11. & 12.* ubi etiam *num. seq.* de modo diverso, quo S. Sedi exercenti quoque in temporalibus principalem & supremam potestatem soleat provideri; dum nimirum pendente infirmitate aut inidoneitate Pontificis Cardinalis patronus aliq; officiales cuncta sub sigillo S. Sedis expediunt: sede vero vacante per obitum Papæ illico Cardinales Electores, vix dato nullo intervallo, conclave ingrediuntur ad electionem novi Pontificis, Camerario S. Sedis tanquam illius curatore seu mamburno absque alia designatione castrum, propugnacula & principalem auctoritatem administrante.

Quæstio 339. Qualiter senium sit causa concedendi Coadjutoriam, & qualiter iustificandum?

1. Respondeo ad primum. Senium est causa sufficiens ad dandum tam Episcopis quam aliis Prælati & ecclesiarum parochialium Rectoribus Coadjutorem tam temporalem quam perpetuum, seu cum futura successione. Paris. *de resign. l. 7. q. 20. n. 6.* Ventrigl. *tom. 2. annor. 13. n. 5.* Barbof. *jur. eccl. l. 3. n. 7.* Gonz. *gl. 5. §. 9. n. 21.* Fagn. *in c. consultationibus. de cler. egrot. n. 17.* Tuschus *lit. c. conclus. 402.* loquentes de Coadjutoria temporali, vel saltem indifferenter, ut dum dicunt, Episcopo posse dari Coadjutorem ob senium. Pignat. *tom. 4. consult. 137. n. 2.* Fagn. *in c. nulla. de concess. præb. n. 63.* Barbof. *jur. eccl. l. 1. c. 15. n. 51.* expressè loquentes de Coadjutoria perpetua.

2. Estque senium causa se solà sufficiens ad dandum Coadjutorem. Sic supponere videntur citati AA. & etiam si alia corporis imbecillitas non ac-

cedat. Fagn. *loc. ult. cit.* ubi Coadjutoria bodierna (id est perpetua) indistinctè dari solet canonicis sexagenariis, etsi aliàs imbecillitate corporis non sint gravati, ut passim servari videmus. Et sic sentire videntur AA. paulò post citandi, censentes sufficere ætatem 55. annorum, si cum ea concurrat infirmitas, dum aliàs volunt sufficere non nisi 60. vel 70. annos.

3. Porro quis in ordine ad hunc effectum Coadjutoriz dicatur senex, AA. non conveniunt. Coadjutor perpetuus, ut detur, sufficere in coadjuvando sexaginta annos, tenent Fagn. & Pignat. *ll. cit.* Gonz. *gl. 5. §. 9. n. 84.* ubi: *quando conceditur* (intellege hæc Coadjutoria cum futura successione, de hac enim loquitur, ut patet ex antecedentibus) *propter ingravescentem ætatem Coadjuti, verificanda est in ætate 60. annorum.* citat pro hoc Jo. And. Archid. Dominic. *in c. 1. de cler. egrot. in 6.* Mandof. *de signat. grat. tit. Coadjutoria.* Rotam in Tullensi Prioratus de Castinero. *11. Jan. 1552.* Sic constitutum in ætate 60. annorum dici senem & ætatis ingravescentis, ut dari ei ex hoc capite possit Coadjutor simpliciter & absque eo, quod expressè meminerint Coadjutoris perpetui, tradunt Verall. *decis. 129 & seq. l. 1.* Ventrigl. *loc. cit. n. 5.* vel ut eum citat Pignat. *decis. 312. part. 13.* item Borrell. *sum. decis. tit. 9. de cler. egrot. & coadjutor. n. 1. tom 1.* Alii ad hoc requirunt annos 70. Tusch. *lit. O. concl. 40. n. 2.* sic ait Gonz. *n. 86.* quando conceditur Coadjutoria propter senectutem narratam, tunc est probanda ætas 70. annorum. citat pro hoc Caputaq. *decis. 129. & 131. & 132. part. 1.* Sic expressè loquens de Coadjutoris temporalibus Fagn. *loc. cit.* ait, eas non dari nisi decrepitis, id est, annorum 70. vel alio morbo impeditis exercere officium. Alii sufficere ajunt 55. annos, dum accedit infirmitas; quia infirmitatis labores & alii excessus imminuunt ætatem, Gonz. *loc. c. n. 85.* citans Caputaq. *decis. 130. p. 1. & decis. 315. part. ead.* Tiraq. *in l. connubiali 15. n. 6. & seq.* citatur quoque pro hoc à Ventrigl. Borrell. ubi ante *n. 2.* Verùm in his omnibus multum valere Judicis arbitrium, ut cognoscatur, quis verè dicatur senex ad hunc & alios effectum, consideratis omnibus circumstantiis Gonz. *loc. cit. n. 87.* citans Barbatiam *conf. 25. vol. 2.* Felin. *in c. quoniam frequenter. n. 6. ut lite. non contestata.* Gem. & Francum. *in c. unic. §. verum n. 2. de cler. egrot. in 6.* Mascard. *de probat. concl. 1301. n. 8.* Menoch. *de arbit. centur. 1. casu 59. n. 3.* juxta quod ait Ventrigl. *cit. n. 5.* ceteri verò AA. & melius, quis dicatur senex, ut ratione ingravescentis ætatis ei dari possit Coadjutor, ajunt, remitti arbitrio Episcopi, qui id judicabit consideratis singulis circumstantiis personæ & complexionis Rectoris, ac qualitate & magnitudine cura & onerum, & aliis circumstantiis.

4 Resp. ad secundum. Dum una cum senio narrata fuit infirmitas, sufficit iustificari senium; quia senectus ipsa morbus dicitur perpetuus & incurabilis juxta Card. de Luca. *de benef. d. 78. v. 5.* ejus contrarium tradit Garc. *p. 6. c. 2. n. 195.* citans Rotam in Leodiens. *canonicat.* in qua dicitur, quodd Coadjutoriam impetranti narranti ætatem & alia impedimenta illius, cui datus fuit Coadjutor, non sufficiat probare impedimentum ætatis tantum, ut per Mandof. *reg. 11. q. 5. n. 7.* ejus etiam rationem præmiserat Garc. *à n. 191.* nempe quodd licet in scriptis ad lites ex pluribus narratis satis sit verificare unum, quod sufficeret ad movendum Principem; secus tamen sit in gratiosis, in quibus omnia sunt verificanda. Pro quo citat Mascard. *concl. 325. n. 24.* Guttier. *qq. can. l. 2. q. 15. n. 68. & 108.* Unde etiam

etiam, ut ait Garc. n. 196. verum non esset, quod tradit Navar. *conf. 7. de descrip.* cui adhaeret Sauch. *de matrimon. l. 8. d. 21. n. 4.* nempe quod dispensatione seu privilegio concessio ob plures causas etiam copulative narratas, quae omnes non sint de jure necessariae, satis sit, quod una justificetur sufficiens. Unde jam illud à potiore inferri videtur, quod, ut dictum fuit ex Ventrigl. & Gonz. ad narratam gravem aetatem conjunctam cum infirmitate justificandam sufficere annos 55. praeter hanc aetatem justificanda quoque sit infirmitas. Porro distinctionem hac in parte faciunt AA. inter aetatem ingravescentem & senilem. Sic enim ait Ventrigl. *loc. cit. n. 6.* quod si gratia Coadjutoria concessa est propter ingravescentem aetatem, justificare sufficit aetatem 60. annorum; si vero ob senilem, necessarium est justificandam aetatem 70. annorum. Et si concessa ob ingravescentem aetatem junctis infirmitatibus, sufficere, ut justificetur aetas 55. annorum.

Questio 340. Infirmitas an & qualis sit causa sufficiens dandi Coadjutorem, & quomodo verificanda?

1. **R**espondeo primò. Causa dandi Coadjutorem tam temporalem quam perpetuam, tam Episcopis quam aliis Praelatis inferioribus, & Ecclesiarum curatarum Rectoribus est corporis vel mentis infirmitas, Tusch. *lit. E. concl. 403.* loquens tam de Parochis quam Episcopis respectu Coadjutoria simpliciter. Wamei, *com. 1. conf. 24. n. 3.* Pignat. *loc. cit. Barbof. juris eccles. l. 1. c. 15. n. 51. Parit. de resign. l. 7. q. 20. n. 7.* loquentes de Coadjutoria perpetua respectu Episcoporum. Gonz. *gl. 5. §. 9. n. 19.* loquens expressè tam de Coadjutoria, quae datur simpliciter, quam de ea, quae datur in favorem.

2. Respondeo Secundo. Infirmitas illa corporis debet esse talis, ut impediatur Episcopum vel Rectorem curatum, quò minus exercere possit ea, quae muneri suo incumbunt. Fagn. *in c. consultationibus de cleric. egrot. n. 9.* & AA. paulò ante citati, Talis infirmitas erit v.g. respectu Episcopi, quae eum impediatur in festivitatibus solemnibus celebrare, quae cogat illum abstinere à collatione ordinarum, à consecratione Ecclesiarum, à visitatione diocesis, & similibus, unde imminet magnum periculum diminutionis cultus divini. Pignatell. *loc. cit.* ubi etiam, quod propterea etiam invito dari possit Coadjutor. Sic itaque vetus quartana vel debilis infirmitas, quae non impedit propria negotia sua expedire, non esset justa causa dandi Coadjutorem, imò talis nihil periret, nisi per seipsum inferret. Fagn. *in c. consultationibus n. 8. & 9.* Idem de veteri quartana al àve levi febricula, modico vulnere habet Gonz. *gl. 5. §. 9. n. 8.* Praeterea debet esse perpetua sive perpetuò impediens exercitium officio & muneri Coadjuti incumbens. Cardin. de Luca. *de benef. d. 78. n. 4.* Fagn. *loc. cit. n. 10.* Ventrigl. *loc. cit. n. 8.* Pignat. Barbof. Tusch. *Parit. l. cit.* ubi etiam id exemplificat in infirmitate durante majore parte temporis, & cum illo Barbof. Ventrigl. qui postremus etiam addit n. 7. ex Paulo de Rubéis, quod ad validitatem Coadjutoria dolores debeant esse continui, quod tamen non nimis crudè accipiendum: rectè enim ait Gonz. *loc. cit. n. 89.* quòd licet infirmitas debeat esse talis, quae praestet perpetuum impedimentum, non tamen obstat, quòd sit cum aliquo quietis intervallo. denique debet esse incurabilis sine spe recuperandae valetudinis Ventrigl. *cit. n. 7.* Fagn. *loc. cit.* Gonz. *loc. cit. n. 88.* citans Felium, *in c. quoniam frequenter. n. 6.* ut lite non contestata. Card. de Luca. *loc. cit.*

3. Resp. Tertio. Si propter corporis debilitatem narratam conceditur Coadjutoria, debet talis debilitas verificari, quae ut dictum, praestet perpetuum impedimentum, & sit sine spe futura prosperitatis. Gonz. n. 88. & 89. Ventrigl. *loc. cit. n. 10.* citans Paul. de Rubéis *devis. 237 tom. 3. divers. & clarioris decis. 308. n. 17. tom. 2. divers.* aliàs *part. 6. recent.* Card. de Luca *loc. cit.* qui tamen id ipsam limitat n. 5. nisi admixta sit gravis aetas, quae senectutem importet; tunc enim sufficeret verificare senectutem juxta dicta *quasi. preced.* quin & narrata infirmitas in impetratione Coadjutoria concludenter probanda Barbof. *juris eccles. l. 3. c. 10. n. 6.* ubi si quis impetravit Coadjutoriam sub narrativa, quòd aliquis canonicus non potest amplius in choro propter adversam valetudinem inservire, id concludenter debet probare. Diligenter quoque inspiciendus est tenor supplicationis ac literarum, an nimirum gratia concessa ex sola infirmitate, quae narrata esset tanquam unica, ad quam se Coadjucus & Papa arctarent, vel potius concepta per alternativam concipi solitam cum illis verbis, seu certis de causis animum nostrum moventibus. in hoc enim casu, si de facto adesset alia causa dicti impedimenti, quod ex facti circumstantiis verisimiliter seu perpetuum seu diu duraturum erat, cessante etiam justificatione infirmitatis, non per hoc gratia corrueret; cum neque Papa, neque Coadjucus se ad hanc causam arctassent, atque subsisteret altera causa, quae habilis & sufficiens, quae etiam cum jurata attestacione justificari potest, quamvis ex prudentioribus motivis ad speciem redacta non esset, sed implicitè contenta sub illa generalitate &c. ita ferè Card. de Luca. *loc. cit. n. 2. & 3.*

Questio 141. An igitur etiam Episcopo necdum consecrato reddito inutili ob senectutem vel infirmitatem constitui possit Coadjutor?

Respondeo negativè, sed esse in totum removendum. Tusch. *lit. C. concl. 402. n. 6.* Fagn. *in c. consultationibus de cleric. egrot. n. 7.* ubi, quòd Praelato ob morbum supervenientem facto inutili is amovendus non sit, sed dandus ei Coadjutor, perseverante illo interim in statu suo respectu tituli, etsi exercitio destitutus sit, quòd id inquam, fallat in electo in Episcopum & confirmato, qui ante consecrationem redditus est inhabilis; huic namque non dandum Coadjutorem, sed in totum removendum & non consecrandum, citat pro hoc *gl. in c. scripsit. v. quod autem. 7. q. 1.* & rationem dat hanc; quòd resset aliud adhuc scrutinium, & in illo transire non debet minus idoneus, ut *c. 1. de aetate & quair.* Ad eòque illud; quòd in Praelato electus & confirmatus sine sua culpa Praelatura privari non debeat; intelligendum de Praelato non Episcopo. Idem nihilominus expressè de Abbate confirmato ante consecrationem reddito inhabili, quòd de Episcopo tali tradit Tusch. *loc. cit.* secus tamen videtur de abbate, qui non consecratur.

Questio 342. Quenam in specie sint infirmitates, propter quas dari possit Episcopo vel etiam aliis Praelatis aut Rectoribus curatorum beneficiorum Coadjutor perpetuus, vel etiam dari debeat Coadjutor temporalis.

1. **R**espondeo sunt sequentes. Primò de perditum officium linguae seu loquendi, qui est casus, ob quem *in c. consultationibus.* dicitur Archidiacono

diacono non valenti loqui dandum Coadjutorem.

Fagn. in idem cap. 4. n. 14. Gonz. loc. cit. n. 24.

2. Secundò cæcitas. Paris. de resig. l. 7. q. 20. n. 8. Barbof. juris Eccles. l. 1. c. 15. n. 51. Fagn. loc. cit. idque ex identitate rationis, seu potius majoritate, quæ est in privato linguæ officio. Fagn. ibid. & n. 41. ubi etiam citat pro hoc Hostienf. in princ. Jo. And. n. 14. Butr. n. 19. & c. in cit. c. consultationibus, uti & in sequentibus multis textibus juris civilis probat, quòd cæcus etsi ad novum magistratum prohibeatur aspirare, retinet tamen magistratum prius habitum. Quin &, quòd cæcus non solum non possit, sed & debeat obire munera, quæ consilio adimplentur; & quòd, prout S. Congregatio Interpr. Trid. definiit, cæcus non privetur voto suo, quòd aliàs haberet, si cæcus non esset. Secus tamen est, si non potest dari alicui Coadjutor ex eo, quòd unum solum oculum amisit. Fagn. loc. cit. n. 15. citans pro hoc Jo. And. Butr. ubi ante.

3. Paralysis. Gonz. loc. cit. n. 24. Barbof. juris eccl. l. 3. c. 10. n. 10. citans Riccium in pr. fori eccl. resolut. 494. n. 7. Scipio de Rubéis in Aphoris. Epif. v. Coadjutor. n. 6. juxta c. ult. de cler. egrot.

4. Epilepsia. Fagn. loc. cit. n. 16. citans cap. scripsit. 7. q. 1. Jo. And. in c. consultationibus. n. 6. & c.

5. Lepra. Gonz. loc. cit. n. 22. Paris. loc. cit. Barbof. cit. c. 10. n. 9. citans Majol. de irregular. l. 2. c. 18. col. 3. Henriq. in sum. l. 14. de irregular. c. 18. in princ. Campanil. in divers. juris can. Rubric. Rub. l. 1. c. 17. n. 154. & seq. Fagn. loc. cit. n. 19. juxta c. de Rectoribus & c. tua nobis. de cler. egrot. Quid & habenti curam animarum etiam in vito ex hoc capite dandum Coadjutorem tradit Campan. l. c. n. 160. apud Barbof. loc. cit. quin etiam Prælati & Rectores Episcopo inferiores propter lepram omnino amoventur à prælatione & beneficio; & hoc propter scandalum & abominationem populi. citat pro hoc Fagnanus loc. cit. n. 19. glossam in c. tua. de cler. egrot. v. administrationis Hostienf. in c. consultationibus. n. 1. in fine. Nec obviare videtur c. de Rectoribus tit. eod. ubi, quòd Rector leprosus non amovetur, sed datur illi Coadjutor, cum ille textus juxta Hostienf. intelligatur de Episcopis, de quibus, quòd leprosi non amovendi, sed dandus illis Coadjutor, specialis hæc est ratio, quòd difficilius, quàm inferiores amoveantur. c. inter corporalia, & c. licet. de translation. Epif. & ideo non amovetur etiam ob lepram, prout etiam habet consuetudo. Hostienf. in c. de Rectoribus. Archid. in sum. 7. q. 1. & alii apud Fagn. loc. cit. n. 21. quos Papa in illis textibus per excellentiam vocat Rectores. Verum Fagn. ibid. in fine hæc habet: Tu dic melius, idem esse in Episcopo, ut scilicet propter lepram nullus amoveatur ex toto, sed detur illi Coadjutor; uti id ipsum fusiùs probat in c. de Rectoribus à n. 4. nempe titulum & habitum curæ remanere penes leprosum Coadjutorem; exercitium verò penes Coadjutorem; ac ita nihil esse speciale in leproso, ut propter scandalum & abominationem removendus omnino sit ab administrationis officio; cum idem sit in lepra, quòd in aliis infirmitatibus, ut nullo scilicet casu egrotò viventi alius substituat, nisi eo remanente juxta opinionem veterem & communiorum, ut testatur Abb. in c. tua n. 4. & pro qua est textus apertus in c. de Rectoribus, ut inquit Fagn. non cavillando literam, formatur siquidem ibi questio de leproso, & tamen Papa jubet illi dari Coadjutorem; ergo necessariò supponit, propter lepram cum non desinere esse Prælatum quòd ad jus & habitum curæ; quia aliàs non esset, qui coadjuvaretur, & sic deficiente principa-

li, nempe Coadjuto, deficeret & accessorium, nempe Coadjutor. Neque dici potest, hæc decretalem intelligendam solum de eo, qui non erat aded infectus leprâ, ut possit in collegio suo remanere. Cum hic intellectus repugnat appetè verbis textus, utpote quæ clarè loquuntur de totaliter infectis, ut patet ibi: lepra maculâ usque aded infectis, quod altari servire non possint, nec sine magno scandalo illorum, qui sani sunt, ecclesiam ingredi. Fagn. cit. n. 5. Neque dici potest intelligendam de Episcopo, qui propter lepram ex toto non amovetur propter vinculum arctius inter ipsum & Ecclesiam; cum textus loquatur expressè de Rectoribus ecclesiarum habentibus curam animarum, quorum appellatione ex proprietate vocabuli veniunt inferiores curati, juxta c. fin. de præb. c. ex transmissa. de decimis. c. ad audientiam il. 1. de Eccl. adif. Fagn. n. 5. Ad hæc c. de Rectoribus, loquitur de Coadjutore dando Rectori ab Episcopo, ad quod loqui non potest de Episcopis, ut pote quibus non dantur Coadjutores nisi à Papa Fagn. cit. n. 5. qui etiam n. 7. subjungit, parè modo intelligendum textum in c. tua, ubi dicitur, leprosum removeri ab administrationis officio; quia sacerdos leprosus privatur officio & actuali administrationis, retinet tamen dignitatem seu officium, quòd in jus sonat; quia illi præstanda nihilominus obedientia in his quæ utiliter mandat.

6. infirmitas mentis seu dementia, & furor. c. unico §. si verò. de cler. egrot. in 6. Tusch. l. C. concl. 402. n. 3. Fagn. in c. consultationibus. n. 23. Paris. de resig. l. 7. q. 20. n. 9. Barbof. juris eccl. l. 3. c. 10. n. 11. citans insuper Riccium in pr. or. eccl. p. 4. resol. 543. n. 4. Bertach. tract. de Epif. p. 2. l. 4. n. 24. Anchar. conf. 188. & c. qui posterior est Fagn. loc. cit. n. 40. loquitur de Generali perpetuo Humiliatorum, qui ex causa supervenientis dementiae à summo Pontifice amotus fuit ab officio Generalatus, & consuluit, literas ad instantiam partis deluper impetratas non valere, nec debere executioni mandari tanquam contra jus. & n. 7. Idem Anchar. rationem reddit; quia valetudo corporis dementia vel defectus alius superveniens absque culpa non est justa causa remotionis ab officio, sed dationis Coadjutoris. Unde etiam l. qui furore ff. de statu homin. & l. cum furiosus ff. de judic. dicitur, furiosum retinere Magistratum ante furorem obtentum. Fagn. loc. cit. n. 43. Tradit quoque Gonz. loc. cit. n. 93. juxta Navar. conf. 1. de cler. egrot. quòd licet impetrari non possit dignitas aut Canonicatus ejus, qui incidit in amentiam, possit tamen impetrari à Papa Coadjutoria cum futura successione dictæ dignitatis vel canonicatus ab aliquo, de cuius persona verisimiliter crederetur, quòd non caperet mortem illius, & tali casu dicit, se credere quòd Papa concederet illam Coadjutoriam præcedente commendatione Episcopi vel Capituli, cum redunder in utilitatem Ecclesie.

Quest. 343. An, & qualiter illiterato detur Coadjutor?

Respond. Illiteratus & imperitia est causa sufficiens dandi Coadjutorem. Garc. de benef. p. 4. c. 5. n. 7. Ventrigl. rom. 2. annot. 13. n. 3. Gonz. loc. cit. n. 29. citans Cardin. conf. 20. n. 1. Hostienf. in c. quoniam, vers. sed si de off. Ordinar. Sic illiteratis & imperitis parochialium ecclesiarum Rectoribus, si aliàs honestæ vitæ sint, deputat i pif. opus tanquam Sedis Apostolicæ delegatus Coadjutores pro tempore. Barbof. loc. cit. n. 12. citans Sbrozium de off. Vicar. l. 2. q. 212. Leo in pr. fori eccl. p. 2. c. 2. n. 7.

n. 71. Ricc. in pr. fori eccles. decif. 574. n. 1. alias 494. Idque ſecundum expreſſam diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 6. per quam innovari cit. c. quentam. ait Gonz. loc. cit. citans Grilenzon. conf. 5. n. 5. Ugo- lin. de off. Epifc. c. 54. n. 2. Campan. in diverſ. Rubr. ju- ris. rub. 5. c. 5. Navar. &c. juxta ipſiſſima Tridenti- ni verba loc. cit. ubi: quacunque appellacione, & exem- ptione remota, Unde jam hæc Coadjutoris datio vi- gore Concilii non erit attentata, quamvis ſit exe- cuta poſt appellacionem interpoſitam à ſententia ejus, qui judicialiter proceſſit; quia per illud de- cretum tollitur appellatio ad effectum ſuſpenſi- vum, ſive facit, ut ſi huic aſſignationi interpona- tur appellatio, non ſuſpendatur tamen diſta aſſi- gnationis executio, tamen fuerit ad ſuperiorem appellatum. Caſtropal. tract. 13. d. 1. p. 9. n. 6. Bar- boſ. loc. cit. n. 9. & 10. juxta Rotæ decif. in Dertuſin. Archipreſbyteratus. 16. Nov. 1594. non autem ad ef- fectum devolutivum. Caſtrop. Barb. Garc. ll. cit. juxta declarationem S. Congregat. poteritque ea appellatio interponi apud Metropolitanum, non obſtante, quod Epifcopus procedat tan- quam Sedis Apoſtolice delegatus, niſi quan- do procederet contra exemptum ut delegatus; tunc enim appellatio interponenda apud Se- dem Apoſtolicam. Caſtrop. loc. cit. Garc. n. 11. quin etiam num. 12. oſtendit, quandonam poſ- ſit, aut non poſſit Epifcopus prætextu, quod ſic Sedis Apoſtolice delegatus declinare juridi- ctionem Metropolitanam. Poterunt quoque ad hæc Coadjutoris deputationem in hoc caſu procedere ii, ad quos ſpectat inſtitutio. Garc. loc. cit. n. 8. juxta declarationem, ut ait, S. Congregationis. Non tamen iſta potestas conſtituendi in hoc caſu tali Parocho Coadjutorem cenſetur comprehenſa in generali Vicariatus commiſſione. Sbroz. loc. cit. n. 2. Barboſ. loc. cit. n. 15. citans Riccium ubi ante. Navar. in ſingular. can. concl. 56. n. 3. Narbon. de ap- pell. à Vicar. ad Epifc. part. 1. n. 210. Porro in hoc caſu Coadjutus abeſſe non poterit, ne melioris condi- tionis ſit ſtultus quam literatus. Gonz. loc. cit. n. 30. juxta diſpoſitionem Tridentini loc. cit. dicentis: propter deputationem Coadjutoris, Parochus, cui datus eſt Coadjutor, non poterit abeſſe à reſidentia. Dicun- tur autem ad hunc effectum illiterati ſeu imperiti illi, qui inhabiles ſunt ad exploranda ea, quæ in- cumbunt muneri, & oneri beneficii, quod habent, & ſecundum dignitatem, ſtatum & officium, ad quod aſſumuntur. Barboſ. loc. cit. n. 13. citato Ric- cio in pr. fori eccles. part. 4. reſolut. 547. Ventrigl. loc. cit. n. 14. qui etiam n. 15. addit, hæc non verificali- ri in penitus illiterato, utpote cui non ſit dandus Coadjutor; cum ejus proviſio ſit nulla. Sed quid ſi ſcientiam habitam amiſit? Notandus quoque hic eſt textus poſterior Tridentini loc. cit. Eos ve- rò, qui turpiter & ſcandalose vivunt, poſtquam promo- niti fuerint, coerceant & caſtigent; & ſi adhuc incorri- gibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficiis juxta S. Canonum conſtituciones, exemptione & appellatio- ne ſemotà, privandi facultatem habeant &c. Ex his enim illud conſici videretur, iſtiusmodi illiteratos curatos ſeu deſtitutos neceſſarià ſcientià, acce- dente mala, & ſcandalosa vita, etſi fortè nondum

omnino incorrigibiles, facilius amoveri à benefi- ciis poſſe.

Quæſtio 344. An propter negligentiam & remiſſionem dari poſſit Coadjutor Prælati.

R Esp. affirmativè. Si enim id factum à Papa Regi remiſſe & negligenter ſe habenti in ad- miniſtratione regni, prout eſt caſus in c. 2. de ſup- plenda negligentia Prælatorum in 6. Gonz. gl. 5. §. 9. n. 25. potiore jure id poterit Papa reſpectu Præla- ti eccleſiaſtici. Caſtrop. tract. 13. d. 1. p. 9. n. 4.

Quæſtio 345. Qualiter dilapidatio ſit cau- ſa dandi Coadjutorem?

R Esp. Prælati, dum iſ ſuſpectus eſt de di- lapidatione bonorum Eccleſiæ, dandus Co- adjutor. Ventrigl. tom. 2. annot. 13. n. 12. Barboſ. juris eccles. l. 3. c. 10. n. 20. Gonz. loc. cit. n. 27. citantes Abbat. in c. venerabilis, not. 4. de off. deleg. & in c. Heli. de ſimon. n. 8. Mandos. in reg. 2. q. 5. n. 6. Etenim hoc caſu providendum de Coadjutore, quod ad temporalia tantum, ſi de cætero ſpiritualia bene adminiſtret. Ventrigl. loc. cit. Parik. de reſign. l. 7. n. 10. ſiquidem juxta impedimentum Coadju- ti conceditur Coadjutor. Sic ſi temporalia admi- niſtrare poteſt, ſolum conceditur Coadjutor pro ſpiritualium adminiſtratione, & è contra ſi ſpiri- tualia adminiſtrare poteſt, conceditur ſolum pro adminiſtratione temporalium. Caſtropal. tract. 13. d. 1. p. 9. n. 2. citans Azor. in ſtit. mor. p. 2. l. 3. c. 2. q. 10. Barboſ. p. 3. de poteſt. Epifc. alleg. 63. n. 13.

Quæſt. 346. An, & qualiter concedendus Coadjutor ab hoſtibus capto?

R Esp. Ab hoſtibus capto dandus Coadju- tor in ſpiritualibus & temporalibus. Ven- trigl. loc. cit. n. 11. Barboſ. juris eccles. l. 3. c. 10. n. 8. Gonz. loc. cit. n. 28. citantes Rebuſſi. tract. de no- minat. q. 8. n. 27. juxta c. ſi Epifcopus. de ſuppl. negl. pralat. in 6. & Clem. 1. de foro comper. ſed reſpecte quid dictum aliàs, nempe Epifcopo capto ab infi- delibus devolvi adminiſtrationem ad Capitulum.

Quæſt. 347. An, & qualiter concedendus Coadjutor ob numeroſitatem populi?

R Esp. Propter auctam populi numeroſita- tem providendum eſt Reſtori de Coadjutore. Barboſ. loc. cit. n. 16. Gonz. loc. cit. n. 25. citantes Caſar. de Graſſi. decif. unic. de Paroch. non enim datur exinde juſta cauſa dividendi parochiam, ſed adhibendi miniſtros Coadjutores, dum ſolus Re- ſtor eodem tempore pluribus inſimis providere non poteſt. Barboſ. loc. cit. citans Rotam in Aquil- lan. nullitatis. erection. 10. Maſi 1613. Verum vel ex his poſtremis patet, Epifcopum non poſſe in hoc caſu dare Coadjutorem proprie loquendo. Ventrigl. loc. cit. n. 16. Vide à nobis diſta in Foro benef. p. 1. ubi de Parochiis.